№ 49 Մարտի 19 Շաբաթ 1883 Մարտի 19 Շաբաթ № 49

ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ: Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Օտարաքաղաքացիք դիմում են ուղղակի Тифлисъ. Редакція «Мшакъ»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

„ՄՇԱԿ“

ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ ԼՐԱԳԻՐ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԻ ՆԵՐԿԱՅ 1883 ԹՒԻՆ ՆՈՅՆ ԴԻՐՔՈՎ

ԵՒ ՆՈՅՆ ՊՐՕԳՐԱՄԱՅՈՎ.

I. ՏԷՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: II. ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐ: III. ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Ընդհանուր յօդուածներ, թղթակցութիւններ, լուրեր: IV. ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Ընդհանուր յօդուածներ, թղթակցութիւններ, լուրեր: V. ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ: VI. ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ: VII. ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Ֆելիետօն, վէպեր, ինքնուրոյն և թարգմանական յօդուածներ գիտութեան ամեն ճիւղերից, թղթակցութիւններ: VIII. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ: Տարեկան 10 րուբլ, վեց ամսվայ 6 րուբլ, իւրաքանչիւր ամսվայ 1 րուբլ:
ՀԱՏՈՎ համարները 5 կոպէկ:
ՀԱՍՑԷՆ. Тифлисъ, редакція «Мшакъ».

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Ալէքսանդրօպօլից: Նամակ խմբագրին: Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Արտաքին լուրեր:—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ:—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ:— ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Խաչագողի յիշատակարան:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԱՊՕԼԻՑ

—

Մարտի 10-ին

Երկարատև ցրտերից յետոյ վերջապէս այս օրերս եղանակը սկսեց հետզհետէ մեղմանալ: Մեր կեանքի երևոյթներում նոյնպէս նշմարվում է փոփոխութիւն: Ձմերային անգործութիւնը սպառեցրեց մեր հասարակութեան պաշարը: Բարեկենդանի շռայլութիւնը և ղեղխութիւնը դատարկեց ժողովրդի գրպանները: Այժմս մեծ պասը սփռել է իր լայն թևերը ջերմեռանդ հասարակութեան վրա. ամեն ոք սկսել է իր գլխի ճարը տեսնել. օրը երեք անգամ եկեղեցի են գնում, աղաչում Աստուծուն որ իրանց գործը «աջ» ուղղէ, բայց գործը օրից օր ընկնում փամթարանում է... Գիւղացիք արդէն պատրաստվում են դաշտ ելնել, սրքում են խոփ ու գութանը: Ամեն տեղ կեանքը եռում է: «Հողային» վէճերը վերջ չունեն: Օրը հարիւր կռիւներ է լինում հողի մի աննշան կտորի համար: Օրը հարիւրաւոր գիւղացիք թափվում են տեղիս ոստիկանութեան դուռը: Կռիւները վերջ չունեն:

Գիւղացիներից պակաս տագնապի մէջ չեն նաև մեր քաղաքացիք: Արհեստաւոր թէ վաճառական բոլորն էլ մի տեսակ ճգնաժամի մէջ են: Արհեստաւորները գանգատվում են գործ չը լինելու համար, և այդ անգործութիւնը զգալի է առհասարակ: Տեղիս վաճառականութիւնը գտնվում է մեռելութեան մէջ: Վաճառականները գանգատվում են առևտրի սակաւութեան վրա և իրօք մեր վաճառականները վերին աստիճանի դժբաղդութեան մէջ են, առևտրի ընկած լինելու համար:

Բազմաւոր են մեր վաշխառուները: Այդ հրէշաւոր դասակարգը արդէն նստել է մեր գիւղացիների պարանոցին և իր տոկոսները ուրախութեամբ հաւաքում է:

Վաշխառուները մեծ դեր են խաղում մեր հասարակութեան, մանաւանդ գիւղացիների մէջ: Նրանք կալուածատէրերից էլ բազմաւոր են: Սկսեալ Արագածի ստորոտներից, մինչև Շիրակի անկիւնները ժողովուրդը հեծում է տոկոսների տակ... Տուն չը կայ որ ազատ լինի այդ հրէշաւոր տոկոսներից: Ամեն օր տեղիս հաշտարար դատարանում թափվում են գիւղացիք, արտասվելով վաշխառուի կատարած չարագործութիւններից: Մեր այս յօդուածը շատ ու շատ երկար պիտի լինէր, եթէ մենք այստեղ յիշէինք վաշխառուի բարբարոսութիւնները միամիտ գիւղացոց վրա: Նա արդէն գիւղացուն իր ստրուկն է համարում. եթէ տուեց 100 րուբլ, գիւղացին լաւ գիտէ որ այլ ևս ազատութիւն չունի այդ հրէշից... Բայց ինչ արած. յանկարծ նրան մի դժբաղդութիւն է պատահում, եզը կամ գոմէշն է սատկում, նա այդ անասունի տեղը պէտք է ուրիշը գնէ. պէտք է հողը հերկէ, կալը կալսէ, որ սովից ազատվի: Բայց ինչով, ումից գտնի նա պատրաստի 100—200 րուբլ: Ստիպված դիմում է վաշխառուին: Անցեալ տարիներում մի գիւղացի պատահելով դժբաղդութեան դիմում է իր ծանօթ հարուստին և խնդրում է որ «ձեռք բռնէ» 100 ր.: Հարուստը յօժարանում է, գովում է որ խելացութիւն է փոխառութիւնը, կամ ինչպէս ասում են «բերնին եղ է քսում» թէ այս փողերով դու կառնես սերմացու, կը ցանես այսքան օրավար, կաշխատես ամենաքիչը այսքան, «իսկ ես, աւելացնում է, սաղ ամիսը թումանին 2 աբասի կառնեմ. շատ է:»

Եւ այսպէս տոկոսը «գլխի-վրա» գալով, առնում է գիւղացուց «վեքսիլ» և ամեն կալոցի, հոգէառ հրեշտակի նման, կանգնում է կալի գլխին, չափում է, վերցնում է տոկոսների փոխարէն: Իսկ «գլուխը» դարձեալ կը մնայ հաւ թուխսի պէս ձագեր դնելու համար... Եւ այսպէս չինականը դառնում է մի տեսակ ստրուկ, մի տեսակ ճորտ և ազատվելու երբէք յոյս անգամ չի ունենայ այդ լծից:

Հետևեալ անգամ յոյս ունեմ ծանօթացնելու պատւական «Մշակի» ընթերցողներին, թէ ինչն է պատճառը այդ բոլոր թշուառութեանց և ինչ միջոց կայ այդ դժբաղդութիւններից ազատվելու ողորմելի չինականներին:

Գ.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

—

Ախալքալաք, 10 մարտի

Նախանձոտ մարդիկ ինչեր չեն կարող անել: Մէկը տեսնում է որ մի գործի մէջ մեղադրված լինելով, արդարանալը աներևակայելի է, ուստի իր չար կրքին բաւականութիւն տուած է համարում, մի քանի անմեղներին էլ մատնելով: Այդպիսի մատնութիւններով եթէ գործը լմննար, շատ ուրախ կը լինէին մատնիչները, սակայն փառք Աստուծոյ որ կայ օրէնք, կայ արդարութիւն, որ կարող է սպիտակը՝ սևից, աղաւնին՝ ագռաւից, գառը՝ գայլից զանազանել:

Մի—երկու հոգևորականներ, նախանձելով Ստ. ք. Դէմիրճօղլեանցի գեղեցիկ քարոզների վրա և իրանց անձնական հակակրութիւնը չը կարողանալով զսպել, մանաւանդ տեսնելով որ ժողովուրդը հաւատ չէ ընծայում իրանց զրպարտութիւններին, մտածեցին հոգևոր կառավարութեան առաջ արատաւորել յիշեալ քահանայի անունը, որովհետև, ինչպէս լսում ենք, վիճակիս աւելի քան 50 գիւղի հայ բնակիչները իրանց խնդրագրով խնդրում են Սրբ. Սինօդին, նշանակել հայր Դեմիրճօղլեանցին գործակատար հոգևոր գործոց: Ուստի գտնվեցան մարդիկ, որոնք իրանց վարձված ագէնտների միջոցով սկսեցին տարածել ժողովրդի մէջ թէ հ. Դէմիրճօղլեանց և պ. Մառանկօզեանց բողոքականներից փողեր են ստանում, բողոքականութիւնը տարածելու համար:

Այդ մեթօդը երևի դրանք սովորեցան տեղիս նախկին պաշտօնատար մի անձից: Մի երիտասարդին Ս. չինական հասարակութիւնը տանուտէր է ընտրում: Ընտրութիւնը խանգարում են, մի ուրիշին են ընտրում: Երիտասարդը՝ որ բաւականին ուսումնական անձն է, դիմում է իր խնդրագրով մինչև ներքին գործոց պ. նախարարը: Մեր պաշտօնատարը ցանկանալով որ Ս. չին. հաս. մարդիկ յօգուտ այդ երիտասարդի ցուցում չը տան, իր արբանեակների միջոցով, ամբողջ գաւառում տարածել է տալիս որ պ. Ն. բողոքականութիւնն է ընդունել և ամսական 25 ր. նպաստ է ստանում բողոքական համայնքից: Ն. Թիֆլիսումն էր մնում այդ ժամանակ, ուստի այդ լուրի ստուգելը դժուար էր. բոլորը հաւատացած էին որ դա ուղիղ է:

Դառնանք մեր հարցին: Չը բաւականանալով այդքանով, «Մեղուի» այդ նորակնունք ագէնտների շնորհիւ մի լուր է տպվում «Մեղուի» մէջ, որ շատ նենգամիտ կերպով է շինված, եթէ չեմ սխալվում մի հեռաւոր գործարանի մէջ: Դրա մէջ յիշված է որ բողոքական հայերի քարոզիչ Աբր. Ամիրխանեանց մի առանձին նամակ է գրել ինձ, որով գովում է իմ բռնած ազատամիտ ուղղութիւնը կրօնի «անխտրութեան» վերաբերութեամբ և որ նա շնորհակալութիւն է յայտնում հ. քարոզչին՝ սրա «ընտիր» քարոզների համար և այլն:

Լրատուի նպատակը եղել է ոչ այնքան ինձ, քանի որ ես աշխարհական եմ և լրատուից երկընչելու չեմ, որքան հայր Դէմիրճօղլեանցին դիպչել, նրա վարկը հոգ. իշխ. առաջ ձգել:

Այժմ հարցը պարզելու համար մի քանի բացատրութիւններ տանք: Ստ. քահ. Դէմիրճօղլեանցի քարոզի առթիւ որ տպվեցաւ «Մշակի» ան-

---

ԽԱՉԱԳՈՂԻ

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

—

Թէ ինչով վերջացաւ իմ փորձութիւնը, թէ ինչ դրութեան մէջ ինձ յետ բերեցին պատժարանից, —ես չեմ յիշում, միայն այսքանը գիտեմ, երբ առաջին անգամ աչքերս բացարի, ինձ քաղաքի հիւանդանոցի մէջ գտայ: Իմ մահճակալի մօտ կանգնած էր մի բաւական մաքուր հագնված, ակնոցաւոր երիտասարդ, որի խելացի դէմքի իւրաքանչիւր գծերից արտափայլում էր բարութիւն և ազնւութիւն: Նա ժամացոյցը ձեռքին բռնած, հաշվում էր իմ երակի զարկը:

—Այժմ յոյս կայ... ճգնաժամը անցած պէտք է համարել... ասաց նա ինքն իրան մի առանձին բաւականութեամբ:

Երիտասարդ բժիշկ էր. նա մի քանի պատուէրներ տուեց իր օգնականին և հեռացաւ:

Մի քանի շաբաթից յետոյ բժիշկը գտաւ ինձ աւելի առողջ: Մտրակների հարուածներից գիշատված մարմնիս վէրքերը այնքան բուժվել էին, որ ես կարողանում էի առանց շատ ցաւ զգալու մի կողմից միւսի վրա շուռ գալ: Իսկ ջերմը դեռ չէր անցել: Իմ երևակայութիւնը թէև արթուն էր, բայց գտնվում էր դեռ գրգռված դրութեան մէջ:

Գեղեցիկ բան է ուղեղի այդ դրութիւնը: Կեանքի բոլոր լաւ և վատ տպաւորութիւնները, որոնք նրա ծալքերի վրա մնացել էին անջնջելի, բայց որոնք բոլորովին ջնջված, անհետացած էին համարվում,—յանկարծ կենդանանում են, կերպարանագործվում են և երևան են հանում վաղեմի մոռացված պատկերները...

Ես ինձ տեսնում էի իմ հայրենիքում, այն հասակում, երբ դեռ պատանի էի, մի անմեղ և բախտաւոր պատանի, որի օրերը անցնում էին անհոգ զուարճութեամբ: Բախտաւոր էի նրա համար, որ դեռ միամիտ էի, դեռ չէի հասկանում աշխարհի չարն ու բարին: Մայրս խրատում էր ինձ, ցոյց էր տալիս կեանքի աւելի ուղիղ ճանապարհը: Բարեխիղ մայր, և այս րոպէիս տեսնում եմ քո միշտ արտասուքով լի աչքերը, քո միշտ տխուր դէմքը, որ երբէք չէր ժպտում: Աղքատութիւնից սպանված, ամուսնից զրկված, ընտանիքի հոգսերի տակ ճնշված, այդ դժբախտ կինը դարձեալ չէր մոռանում իր զաւակների օրինաւոր դաստիարակութիւնը:

Յետոյ տեսնում էի ինձ վարպետիս դարբնոցում: Դատարկամոլ պատանին սովորում է աշխատանքի: Գործը յաջողութիւն է գտնում իմ ձեռքում: Աշխատանքը, երեսի քրտինքը օրըստօրէ աւելի կազդուրում են իմ ջղերը, աւելի բորբոքում են իմ եռանդը: Սիրտս ուրախ է, խիղճս հանգիստ է, որովհետև ես կարողանում եմ իմ արդար վաստակով օգնել ոչ միայն ինձ, այլ և այն անձինքներին, որոնք իմ օգնութեանը կարօտ էին: Մայրս, քոյրերս ապրում են իմ ձեռքի արդիւնքով:

Այնտեղ, այն դարբնոցի մուխի և սև փոշու մէջ ծագում է ինձ երանութեան առաւօտը... իր բոլոր վարդակարմիր գեղեցկութեամբ երևան է գալիս սիրոյ արեգակը... Նա սփռում է իմ հոգու մէջ լոյս և ջերմութիւն... Մի նազելի օրիորդ հպեցնում է իմ սրտին իր կախարդական մատը, և իսկոյն նրա մէջ բոցավառվում են սիրոյ սրբազան կայծերը... Այդ ժամանակ երջանիկ էի ես, երջանիկ էի, որովհետև գործում էի, աշխատում էի և սիրում էի...

Յանկարծ երջանկութեան արեգակը սկսում է խաւարել... չար դեր բարեպաշտ մարդու կերպարանքով մտենում է ինձ, խելքից հանում է, մոլորեցնում է... ես շինում եմ աղետալի բանալին... այդ բանալին բաց է անում իմ առջև կորստեան ճանապարհը... Վարպետիս դարբնոցում կատարվում է սարսափելի բարբարոսութիւնը... ես փախստական եմ լինում...

Մի խումբ գլխից ձեռք վեր առած պատանիներ, թաղնված անտառի անյայտութեան մէջ, ընդունում են ինձ իրանց գաղտնի ընկերութեան մէջ: Այստեղ, մարդկային բնակութիւնից հեռու, ծառերի և թփերի ամայութեան մէջ, ես առաջին անգամ սկսում եմ ճանաչել և սիրել հրաշալի բնութիւնը: Առաջին անգամ հրապուրում է ինձ սոխակի քաղցրիկ ձայնը, առաջին անգամ ծաղիկները գրաւում են ինձ իրանց անմեղ—ողջախոհական գեղեցկութեամբ: Իմ մանկահասակ ընկերների ուրախ և մշտազուարթ հասարակութիւնը, նրանց անկեղծ բարեկամութիւնը, նրանց անձնանուէր մտերմութիւնը, առժամանակ հանգստացնում են սրտիս ցաւերը, առժամանակ մոռանալ են տալիս ինձ այն սարսափելի դժբախտութիւնը, որին ենթարկված էի ես, և իմ պատճառով շատերը... Սիրելի ընկերներ, ո՞րտեղ էք այժմ դուք, երանի թէ, բաժանված չը լինէի ձեզանից, երանի թէ, միշտ ձեր հասարակութեան մէջ մնայի: Դուք այնքան բարի էիք և ազնիւ, ես ցաւում եմ, որ կորցրի ձեզ, որ զրկվեցայ ձեզանից...

Մօրս վիճակը, վարպետիս թշուառութիւնը,

ցեալ տարվայ № 198 մէջ, նոյն թւի հոկտ. 30-ից մի նամակ ստացայ պ. Աբր. Ամիրխանեանցից, որով շնորհակալութիւն էր յայտնում իմ «անկողմնապահ» գրուածքի համար, իսկ հայր քարոզչին նրա համար որ խրատում էր բռնի միջոցներ չը գործ դնել բողոքականների դէմ: Պ. Ամիրխանեանցի հետ ես անձնապէս ծանօթ չեմ, այդ նամակը եղել է իմ նրանից ստացած առաջին և միակ նամակը, որին ես, իմ կողմից, պատասխանած էլ չեմ:

Կարո՞ղ էր արդեօք մի բոլորովին ինձ անծանօթ անձն, իր առաջին նամակում հենց քաջալերել մեզ բողոքականութիւնը տարածելու (ինչպէս ակնարկվում է «Մեղուի» լուրի մէջ) թող դատէ անկողմնապահ ընթերցողը: Մի և նոյն ժամանակ միթէ ես կարող էի արգելել մէկին ինձ նամակ գրել, թէկուզ այդ գրողը լինէր ոչ թէ պ. Ամիրխանեանց, այլ նոյն իսկ մի տաճիկ, մի կռապաշտ, մի անկրօն: Եւ միթէ մէկից որ և է բովանդակութեամբ նամակ ստանալը՝ կը նշանակէ նամակագրի հետ համերաշխ լինել: Ընթերցողի ուշադրութիւնը դարձնում եմ հետևեալ կէտերի վրա: 1) Եթէ այդ նամակը գաղտնի լինէր, ես կարդացած չէի լինի մի քանի անձանց մօտ և պ. լրատուն չէր գիտենայ նամակի գոյութիւնը: 2) Նամակը ստացվել է անցեալ տարվայ հոկտեմբ. 30-ին, ինչու ուրեմն «Մեղուի» լրատուն մինչ ցայժմ պահում էր այդ բանը. երևի նրա համար որ ուրիշին մրոտել ջանալով կարելի է սեպհական սև գործերը ծածկել: Զուր ջանք...

Վերջապէս՝ մարդ մնում է զարմացած թէ ո՛ր դարումն ենք ապրում: Ճշմարիտ որ ինկվիզիցիան նոր է սկսում մեզանում մտնել, որ մինին, իրանց գործերը մերկացնելու համար չը սիրելով, «բողոքական է» բառը կպցնում են: Մտածեցէք ծվքեր էք և ո՛ւմն էք մեղադրում: Եթէ «Մեղուի» լրատուն վերին ծայր ստախօս չէ, թող իր սեփական անունով հրապարակ դուրս գայ, որպէս զի տեսնենք թէ ո՛ւմ հետ գործ ունենք: Առ այժմ այսքան: «Որ ունիցի ականջս լսելոյ լուիցէ»:

Խ. Մառանկոզեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Մեզ պատմում են որ Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձութեան կազմած յանձնաժողովի քննութիւնների հետևանքներից մէկն էլ այն եղաւ որ իր վերջին կայացած նիստում հոգաբարձութիւնը որոշեց փակել դպրոցի եօթներորդ դասատունը: Հոգաբարձութեան այդ վճիռը արդէն յայտնվեցաւ նոյն դասատան աշակերտներին: Ուրեմն, ինչպէս երևում է, հոգաբարձութիւնը ամբողջ դասատունը զոհում է Սիմէօնեանցին: Ուրեմն ինչպէս երևում է, Սիմէօնեանց մնում է, իսկ ամբողջ դասատունը փակվում է: Լաւ բան է աշակերտներ զոհել տեսչի անընդունակութեանը: Հետաքրքիր կը լինէր մեզ համար այդ տարօրինակ երևոյթի ճիշդ բացատրութիւնը ստանալ:

—

ԶԱՔԱԹԱԼԻՑ մեզ գրում են: «Այստեղ մեծ ժողովրդականութիւն ունի Խորէն եպիսկոպոս Լուսինեան: Մեր կարծիքով Ներսէսը և Խրիմեանը չը պէտք է կաթողիկոս դառնան, քանի որ թիւրքաց Հայաստանում մեծ գործ ունեն կատարելու:»

—

Մեզ հաղորդում են, որ ԹԻՖԼԻՍԻ կլասիկական գիմնազիայի պատմութեան ուսուցիչ պ. Միքէլաձէ, խօսելով հին ազգերի պատմութեան վրա, հարևանցի կերպով յայտնեց հետևեալ միտքը: «Հայերը, առեց պարոնը, զուրկ են գաղափարական կեանքից և նրանք աւելի գործնական մարդիկ են: Այդ կողմից, աւելացրեց պ. ուսուցիչը, վրացիները հայերից առաջ են գնացած և աւելի բաղդաւոր են հայերից: Թողնելով այն, որ հայերը 10-րդ դարում ունեցել են Գրիգոր Նարեկացու պէս մի կրօնական բանաստեղծ, հայերը առհասարակ բանաստեղծներ չունեցան և չունեն, որոնք կարողանային համեմատվել յոյների բանաստեղծ Հոմերոսի հետ, կամ վրաց բանաստեղծ Րուսթավէլիի հետ:» Գուցէ պատմութեան պ. ուսուցչի կարծիքն ուղիղ է վրացիների վերաբերութեամբ, միայն մի բան կարելի է նկատել որ վրաց բանաստեղծ Րուսթավէլին ինքնուրոյն բանաստեղծ չէ, այլ նրա հռչակաւոր գրուածք «Ինձի մօրթին» որքան յայտնի է, բառացի թարգմանութիւն է մի պարսկական պօէմայի:

—

ՎԵՐԻՆ-ԱԳՈՒԼԻՍԻ երկսեռ դպրոցների հոգաբարձութիւնը խնդրում է մեզ տպել հետևեալը: «Տիկին Զմրուխտ Շահնազարեանց նուիրեց Վերին-Ագուլիսի երկսեռ ուսումնարաններին 500 րուբլ, որից 400 րուբլ գումարի տոկոսներով պէտք է մշտապէս պահվի մի որբեղբաւհի երկսեռ դպրոցում իր հանգուցեալ ամուսին Յարութիւն Շահնազարեանցի յիշատակին: Իսկ 100 րուբլ գումարի տոկոսներով պէտք է առնվին ընթերցանելի գրքեր մեր դպրոցի աղքատ երեխաների համար: Ագուլիսի երկսեռ դպրոցի հոգաբարձութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնն է յայտնում ազնիւ տիկնոջ:»

—

Մեր թղթակիցը ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻՑ մեզ գրում է որ յունվար ամսից սկսած մինչև այժմ ծաղիկ հիւանդութիւնից մեռել են Վաղարշապատում մօտաւորապէս 120 երեխաներ, 3 տարեկանից սկսած մինչև 10 տարեկան հասակի և այժմս էլ այդ հիւանդութիւնը շարունակվում է: Թղթակիցը դարձնում է այդ տխրալի հանգամանքի վրա Վաղարշապատի գաւառական բժիշկ պ. Տէր-Գասպարեանցի ուշադրութիւնը:

—

Նոյն թղթակիցը մեզ գրում է: «Վաղարշապատի հասարակութիւնը շատ ցաւում է որ բժիշկ Գրիգոր Տէր-Գրիգորեանց հեռացել է Վաղարշապատից: Հասարակութիւնը յայտնում է իր շնորհակալութիւնը յարգելի բժշկին չորս տարվայ միջոցում հասարակութեանը նրա մատուցած ծառայութիւնների համար և ցանկանում է կատարեալ աջողութիւն նրա ապագայ գործունէութեանը:»

—

Սամաղար գիւղից, որի բնակիչները ինչպէս յայտնի է մեծ մասամբ հայ-առաքելականներ են, մեզ գրում են որ արժանապատիւ Կիւրեղ վարդապետը նշանակված է քարոզիչ Սամաղար գիւղի հայ-լուսաւորչական համայնքի, որ աւելի փոքրաթիւ է քան նոյն գիւղի հայ-առաքելական համայնքը: Հայր-սուրբը ամենայն շաբաթ երեկոյ գնում է Էջմիածնից, այդտեղից ոչ հեռու գտնվող Սամաղար գիւղը, իր պաշտօնը կատարելու համար: «Ցանկալի է, աւելացնում է մեր թղթակիցը, որ այդ տեսակ քարոզիչներ հայ-լուսաւորչական եկեղեցու կողմից նշանակվէին և ուրիշ հայաբնակ գիւղերում, մանաւանդ հայ-մահմեդականների գիւղերում, որոնք բազմաթիւ են թէ Կարսի նահանգում, թէ Երևանի նահանգում և թէ Ղարաբաղում»:

—

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻՑ մեզ գրում են: «Յայտնի է որ հանգուցեալ կաթողիկոսի տնօրինութեամբ Կ. Պօլսում լոյս տեսնող «Բուրաստան մանկանց» մանկավարժական հրատարակութեան 140 օրինակներ բաժանվեցան ռուսահայոց թեմական տեսուչներին, իրանց յանձնած թեմերի ուսուցիչների և այլոց մէջ բաժանելու համար: Սակայն մօտ 8 ամիս է որ բացի առաջին ա ա ս համարներից, այլ ևս ոչ մի տետրակ ստացած չենք Ախալքալաքում: Խնդրում ենք խոնարհաբար թեմական վերատեսուչ պ. Բարխուդարեանցին յայտնել մեզ թէ ինչ պատճառով չէ ստացվում այդ հրատարակութիւնը մեզանում, երբ մենք հաստատ գիտենք որ նա շարունակում է հրատարակվել, որ նա դադարեցրած չէ»:

—

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻՑ մեզ գրում են, որ պ. Լևոն Խանդաղեանց շուտով կը պատրաստի ձիթ հանելու մի մեքենայ և կը սկսի գործը: Թղթակիցը յոյս է յայտնում որ պ. Խանդաղեանց մեծ աջողութիւն կունենայ:

—

Նուխու գաւառի Բէգլեարքանդ գիւղից մեզ գրում են, որ այդտեղի հայ քահանան աւելի սիրում է ձի նստել և հրացանը ուսին դրած որսի գնալ, քան թէ քահանայութիւնն անել: Այդ գիւղի թղթակիցը տէր-հօր այդ արարմունքի վրա հոգևոր իշխանութեան ուշադրութիւն է հրաւիրում:

—

Խնդրում ենք մեր գաւառական թղթակիցներին չը նեղանալ «Մշակի» խմբագրութեան վրա, որ մեզ ուղարկվող նամակներից շատերը կարճացրած ենք տպում, շատերից մենք միայն լուրեր ենք քաղում, իսկ շատ նամակներու թղթակցութիւններ ամենևին էլ չենք տպում: Խոստովանվում ենք որ խմբագրութիւնը աւելի նիւթեր է ստանում, քան թէ «Մշակը» կարող է իր մէջ բովանդակել, մանաւանդ որ բացի թղթակցութիւններից ամենօրեայ թերթը բարոյապէս պարտաւոր է ամեն ճաշակին բաւականութիւն տալ, տպել և առաջնորդող յօդուածներ և արտաքին ու խառն լուրեր, և հեռագիրներ, վերջապէս և զանազան բանասիրական յօդուածներ: Մենք կրկնում ենք մեր շատ անգամ ասած խօսքը, որ «Մշակը» այնքան առատութեամբ նիւթեր է ստանում ամեն կողմից, որ եթէ մենք աւելի դրամական միջոցներ ունենայինք, մենք կարող էինք ոչ թէ միայն շաբաթը վեց, եօթ անգամ, այլ օրը երկու անգամ դուրս բերել մեր թերթը: Մեր բաժանորդները շատ լաւ տեսնում են թէ որքան բազմակողմանի նիւթեր առաջարկում «Մշակը» և միշտ առաջարկել է իր ընթերցողներին իր գոյութեան տասն և մի տարվա ընթացքում: Եւ դա մեր ստացած նիւթերի ամենի քանակութիւնից ամենաընտիր նիւթն է, որ հնարաւոր է լինում մեզ տպագրելու:

—

ՄԵԾ-ՂԱՐԱՔԻԼԻՍԱՅԻՑ մեզ գրում են, որ այդ տեղի օրիորդաց դպրոցի շինութիւնը աւարտված է, բայց նոյն իսկ շէնքը վատ և անհաստատ կերպով է կառուցված. և նա իր ժամանակին էլ չը յանձնվեցաւ հոգաբարձութեանը:

—

Քանի մի օր է ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ սկսվել է կատարեալ գարնանային եղանակ:

—

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻՑ մեզ գրում են: «Անցեալ փետրվար ամսի 24-ին և 26-ին տեղիս թատրոնասիրաց խումբը ներկայացումներ տուեց յօգուտ տեղիս հայոց ուսումնարանների: Այս անգամ բացի տիկին վարդ. Դէմիրճօղլեանցից և օրիորդ Վարս. Տիգրանեանցից, մասնակցում էր ներկայացմանը և օրիորդ Շամունէ Ցօնակեանեանց: Երկու ներկայացումից գոյացաւ 175 րուբլ 70 կոպ., որից վերցնելով ծախս 29 րուբլ 99 կոպ., զուտ արդիւնք մնում է 145 ր. 71 կոպէկ, որ և յանձնված է ուսումնարանի հոգաբարձութեանը: [illegible] տ. տ. Ղարայլանեանցի և Տէր-Միքայէլեանցի ինիցիատիվով կազմած պարահանդիսից գոյացել է 128 րուբլ արդիւնք, որ յանձնված է ուսումնարանի վարչութեանը»:

—

Դարձեալ յիշեցնում ենք ԹԻՖԼԻՍԻ հայոց հասարակութեանը որ վաղը, կիրակի օր, առաւօտեան 12 ժամին, լինելու է Արծրունու թատրոնում պ. Արասխանեանցի դասախօսութիւնը:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Թիւրքաց լրագիրները հաղորդում են, որ լեզգիների յայտնի իմամ Շամիլի որդին, Մեհմեդ ղազի-փաշան, որը թիւրքաց վերջին պատերազմում կովկասեան զօրքի հրամանատար էր և շատ վնասներ տուեց ռուսներին, յանկարծ հրաժարվեցաւ զինւորական կոչումի բոլոր նշաններից և որոշեց բանից յետոյ դիտաւորութիւն ունի կրօնական գործերի նուիրված կեանք անցկացնել: Նա գնաց Մէքքա, ուր և ցանկանում է իր օրերի մնացածը անցկացնել: Ինքն իրան հասկանալի է, ...

ազգականներիս հալածանքը, որոնք բոլորը չարչարվում էին զանազան օրինազանցութիւնների պատճառով, բաժանեցին ինձ իմ մանկահասակ ընկերների հասարակութիւնից: Ես վերադարձայ դէպի իմ հայրենական օջախը, օգնելու նրանց, որոնք իմ պատճառով հալածանքի էին ենթարկված...

Այդ ժամանակ կրկին դուրս է գալիս իմ առջև չար դևը բարեպաշտ մարդու կերպարանքով, առաջարկում է ինձ իր հովանաւորութեան ձեռքը: Ես կրկին խաբվում եմ... կրկին մոլորութեան մէջ եմ ընկնում...

Նա համոզում է ինձ, թէ հայրենիքի համար ես մի խորթ որդի էի դարձել, թէ պէտք է թողնել հայրենիքը և օտար երկիրներում բախտ որոնել: Նա խոստանում է և առաջնորդել ինձ...

Մայրս, տխուր հանգամանքներից սարսված, յանձնում է ինձ իմ նենգաւոր Մենտորի ձեռքը: Ես թողնում եմ իմ հայրենի երկիրը, որը այնքան ամուր և վառ յիշատակներով կապված էր իմ սրտի և հոգու հետ: Ձեռք եմ առնում պանդխտութեան գաւազանը: Այդ տխուր, ցաւալի զգացմունքներով լի անջատման րոպէում, որպէս մխիթարիչ հրեշտակ, յայտնվում է իմ սիրոյ առարկան —Սառան: Նա իր կուսական համբոյրներով կրկնում է մեր ուխտը, խոստանում է մինչև իմ վերադարձը սիրել և սպասել ինձ...

Աղքատութիւնը մղում է ինձ հեռու և հեռու, դէպի անծանօթ երկիրներ: Ինձ, բոլորովին անփորձ և միամիտ պատանիիս, առաջնորդում է մի հոյակապ մարդ, մի վիթխարի չարագործ, նիված և թրծված կեանքի քուրայի ամեն փորձութիւնների մէջ: Իմ բնական ձիրքերով հարուստ ընդունակութիւնը խիստ պտղաբեր հող է դառնում իմ առաջնորդի ձեռքում: Շուտով նրա ցանքը ընծայում է առատ և արգիւնաւոր հունձք, մի հունձք, ոռոգված բազմաթիւ զոհերի արիւնով և արտասուքով... Բոլորովին անմեղ և բարեսիրտ պատանին, դժնի հանգամանքների շնորհիւ, վերջապէս դառնում է մի սարսափելի եղեռնագործ...

Եւ ես տեսնում էի ինձ, որպէս մի քարաժայռ, դուրս կտրված ահագին լեռան բարձրութիւնից, գլորվում է, գլորվում է դէպի ցած, դէպի անդունդը... Յանկարծ մթին անյայտութիւնից երևան են գալիս երկու ձեռքեր, աշխատում են կանգնեցնել գլորման արագ և ուժգին ընթացքը... բայց իզուր, ես արդէն հասած էի մինչև անդունդի յատակը...

Այդ հօր փրկարար ձեռքն էր, որ աշխատում էր ազատել ընկած որդուն... այդ Նէնէի կախարդական ձեռքն էր, որ աշխատում էր սովորեցնել նրան սիրել բարին և գեղեցիկը...

Իմ կորստեան խորին անդունդի մէջ յայտնվում է մխիթարական ոգին,—մի անարգված և հալածված ցեղի անմեղ դուստրը: Սիրոյ հրեղէն կայծակը փայլատակում է իմ սրտի խաւարի մէջ, և կարծես, երկնային կրակով զտվում, մաքրվում են իմ վատ կրքերը ամեն ախտերից: Ես սկսում եմ դարձեալ սիրել... սիրել այն ժամանակ, երբ իմ ոտներին կրում էի դատապարտեալի ծանր շղթաները, երբ իմ ճակատի վրա դրած էր աքսորականի սև կնիքը...

Ո՜վ սէր, ով դու երկնային զօրութիւն, որ ծաւալում ես թշուառականի հոգում կեանք և խաղաղութիւն, որ ամրացնում ես նրա կամքը, և լցնում ես նրա սիրտը պայծառ յոյսերով,—և այնուհետև բանտի խաւարը, երկաթի կապանքների ծանրութիւնը այլ ևս զգալի չէ լինում նրան...

Աշխարհից կտրված, որպէս մի անպէտք մարմին ձգված եմ այդ գերեզմանի մէջ: Ինձ չէ տաքացնում արևը իր ջերմութիւնով. ինձ համար փակված է արտաքին կեանքը: Բայց մի պայծառ, անմարմին ուրուականի պէս, հետևում է ինձ... և այս րոպէիս նա կանգնած է իմ առջև իր գեղեցիկ, արտասուալի աչքերով... Ա՜խ, որքան մխիթարական է այդ արտասուքը... Նա թափվում է մի թշուառականի համար, որին ամենքը ատում են...

«Նէնէ, նազելի Նէնէ, հեռացիր ինձանից, մի մօտենար ինձ... իմ շունչը կարող է թունաւորել քեզ... մի մօտենար ինձ... ես չեմ կարող գրկել քեզ... իմ ձեռքերը արիւնոտ են... Անմեղ երեխայ, ինչ է ստիպում քեզ կապվել մի թշուառականի հետ, որ արժան չէ ոչ քո սէրին և ոչ քո արտասուքին... Գնա, հեռացիր, թող տուր ինձ... մեր բոլոր կապերը կտրվեցան այն րոպէից, երբ կարդացին իմ դատապարտութեան վճիռը»...

«Գնա, ով դու բնութեան ազատ դուստր, բաց աշխարհում լայն է քո ասպարէզը... գնա, թափառիր երկրէ երկիր, գուշակիր մարդիկների բախտը, ցոյց տուր նրանց չարն ու բարին, նրանք գուցէ հաց կը տան քեզ»...

Մինչ ես այդ պառանցութիւնների մէջ էի, մի ձեռք դիպաւ ճակատիս: Աչքերս բաց արի, տեսայ՝ մահճակալիս մօտ կանգնած էր ակնոցաւոր երիտասարդը: Ես ճանաչեցի, դա բժիշկն էր: [illegible] բում էր, նա երկար լսում էր իմ բացականչութիւնները:

—Ի՞նչ եղաւ նա... հարցրի ես, դեռ ոչ բոլորովին սթափվելով իմ խռովութիւնից:

—Ո՞վ, հարցրեց երիտասարդը ժպտելով:

—Նա... այն աղջիկը... Նէնէն... որ հիմա այստեղ էր...

—Հա՛, իմանում եմ... պատասխանեց նա խոր հրդաւոր ձայնով:—Նա գնաց, խոստացաւ որ

զորավարը չը մոռացաւ տանել իր հետ և իր հաչակաւոր հարեմը, որ բաղկացած է չէրքէզ գեղեցկուհիներից:

—Լիւղովիկոս Մեծի լիցէյի մէջ կարգապահութիւնը վերականգնված է և մարտի 13-ից պէտք է սկսվէին սովորական պարապմունքները: Պատժի ենթարկված աշակերտների թիւը 127 է: 12 հոգի արձակված են լիցէյից և նրանց արգելված է մտնել փարիզի որ և է լիցէյ: 85 հոգի արձակված են, բայց նրանց իրաւունքները սահմանափակված չեն: 15 հոգի զրկված են լիցէյի մէջ ապրելու իրաւունքից և կը շարունակեն ուսումը երթևեկելով: 4 հոգի խիստ յանդիմանութիւն ստացան: Այդպիսով աշակերտների գործը լիցէյի մէջ վերջացած է: Այդ անցքի առիթով հարց պէտք է բարձրանայ պատգամաւորների ժողովի մէջ և այս դէպքում, ինչպէս գուշակում են ֆրանսիական և գերմանական լրագիրները, ծիծաղել չատ անախորժ բաներ կը լսի:

—Գերմանական Բալխստագի պատգամաւոր Վիրխով երկար ժամանակով ուղևորվում է հարաւ, իր առողջութիւնը վերականգնելու համար:

—«Mémorial Diplomatique» լրագիրը հաղորդում է, որ սպանիական կառավարութիւնը ուղղակի յայտնեց անգլիական մինիստրութեանը, թէ Սպանիայի մէջ սկսված վտանգաւոր յուզմունքների և գաղտնի ընկերութիւնների գործած յոյցերի պատճառով նա անկարող է արձակել Մասոյին և նրա համախոհներին: Այդ անցքը չէ կարող վնասել երկու երկրների բարեկամական յարաբերութիւններին, որովհետև Իռլանդիայի օրինակից լօրդ Գրենվիլին յայտնի է, որ իւրաքանչիւր կառավարութիւն պէտք է մտածէ կարգապահութեան մասին և քաղաքավարութիւնը զոհէ ընդհանուրի բարօրութեանը: Սագաստա կը ցանկանար կատարել լօրդ Գրենվիլի կամքը, եթէ մի քանիները այդ թուլութիւն չը համարէին, իսկ միւսները չը հաւանէին: Այս միւսները սպանիական անիշխանականներն են: Լօրդ Գրենվիլ չը պնդեց իր պահանջը:

—Էդհեմ-փաշա սկսեց կառավարել Թիւրքաց ներքին գործերի մինիստրութիւնը, որը նրա նախորդ Մահմուդ-Նեդիմ թողեց ծերութեան և հիւանդութեան պատճառով: Երեք ամիս շարունակ վերջինը անունով միայն մինիստր էր, որովհետև տանից ուշ ու-շ էր դուրս գալիս և գրեթէ չէր մասնակցում մինիստրների խորհուրդին: Նրա յաջորդ Էդհեմ-փաշա փորձված մարդ է: Սուլթանը նրան չափազանց հաւատում է և իրաւունք տուեց նրան մտցնել պետութեան մէջ իր բաժնին վերաբերեալ բոլոր վերանորոգութիւնները: Այդ նըպատակով նահանգապետներին պատուիրած է այսուհետև իրանց հաղորդութիւնները ուղղակի ներքին գործերի մինիստրութեանը ուղարկել և ոչ թէ մեծ վէզիրին:

—Արևելեան-Ռումելիայի նահանգապետ Ալէքօ-փաշայի և ռուսաց գլխաւոր հիւպատոս Կրեբելի մէջ եղած երկարատև անհամաձայնութիւնը, ինչպէս հաղորդում է «Neue Freie Presse» լրագիրը, վերջացրած է:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հետաքրքիր է թէ ինչ ձևով էր յայտնում իր անբաւականութիւնը սուլթան Աբդուլ-Ազիզը մի որ և է օտար պետութեանը, երբ այդ վերջինի հետ անհամաձայնութիւն ունէր: Սուլթանը իր պալատում պատկերների գալէրէա ունէր, որ գտնվում էր Խլէբօվսկի նկարչի վարչութեան ներքոյ: Երբ սուլթանը անբաւական էր լինում Բ. Դրան մօտ գտնվող օտար պետութիւնների ներկայացուցիչների մէկից, նկարիչ Խլէբօվսկուն պալատն էին կանչում: Սուլթանը պատուիրում էր նկարչին մէկ մեծ պատկեր, ուր նա պէտք է նկարէր թիւրքաց զօրքերի պատերազմը այն պետութեան զօրքերի դէմ, որից անբաւական էր նորին մեծութիւնը: Նկարչի գլխաւոր պարտաւորութիւնն էր այնպիսի պատկեր նկարել, որի վրա թիւրքաց զօրքը պէտք է ջարդափշուր անէր թշնամի զօրքին: Այդ ձևով Խլէբօվսկու ձեռքով մէկը միւսի ետևից ջարդվում էին անգլիացիք, աւստրիացիները, ռուսները, ֆրանսիացիք, և սուլթանի պատերազմական ոգևորութիւնը այնտեղ էր հասնում, որ նա չէր խնայում մինչև անգամ ամերիկացիներին և չինացիներին: Իր այդ պատերազմական կիրքը յագեցնելու համար սուլթանը առատութեամբ վճարում էր և բախտաւոր Խլէբօվսկին բռներով ոսկիներ էր ստանում:

* * *

Նորերումս փարիզում վախճանված Հէնրիխ Հէյնէի այրին թողեց, ի միջի այլոց, բազմաթիւ նամակներ, որ գրել կամ ստացել է հանճարաւոր բանաստեղծը: Տիկին Մատիլդա Հէյնէի ժառանգները յանձնեցին պ. Հէնրի Ջուլիային, որը Հէյնէի մահից յետոյ հրատարակեց նրա ձեռագիրները, քննել այդ բոլոր նամակները և վճռել, արդեօք հարկաւոր է հրատարակել դրանց: Հէյնէի յիշատակարանները այդ թղթերում չեն գտնված, բայց գտնվեցաւ քաղաքական նշանաւոր գործողների, նկարիչների, գիտնականների և այլոց բազմաթիւ նամակներ, որոնք չատ հետաքրքիր են:

* * *

Այս օրերս Մադրիդում վախճանվեցաւ մարկիզ Սալամանկա, որի մասին տեղական լրագիրներում գտնում ենք հետևեալ հետաքրքիր մանրամասնութիւններ. Մարկիզը Սպանիայի ամենամեծ ժողովրդականութիւն ունեցող մարդկանցից մէկն էր. նա վերին աստիճանի օտարոտի մարդ էր, միչտ ահագին նախագծեր իրագործելու ետևից էր ընկած, անբարոյական էր և, այնուամենայնիւ, իր երկրի նիւթական զարգացման և ծաղկման գործում մեծ դեր էր կատարում: Իր երկարատև կեանքի ընթացքում, նա եղել է փաստաբան, դատաւոր, պատգամաւոր, սենատոր, բանկիր, մինիստր, վաճառական, ինժեներ, գիւղատնտես, դօն-ժուան, թատրօնական գրող, կապալառու, նկարիչ, բախտախնդիր: Նա էր կոմս, մարկիզ, և Սպանիայի գրանդ. նա էր անամուսին, այրի, աղքատ և արխիմիլիօներ: Նրա գործունէութիւնը իսկապէս առասպելական էր: Նա երկաթուղիներ էր չինում Սպանիայում (առաջին գիծը), Պօրտուգալիայում, Իտալիայում, և Հիւսիսային Ամերիկայում: Նա լայնացրեց և գեղեցկացրեց Մադրիդը, ուր նրան արձան կանգնեցրին: Նա օգնում էր մատենագիրներին և նկարիչներին, գիտնականներին և արդիւնագործներին: Նա մեծ քանակութեամբ նկարչական պատկերներ էր առնում և նրանցով լցնում էր իր բազմաթիւ պալատները, որոնք իրանց հոյակապութեամբ պակաս չէին թագաւորական պալատներից: Նրա սիրահարական քաջագործութիւնները անսպառելի նիւթ էին մատակարարում չատ տարիներ խայտառակ ժամանակագրութեան համար: Նրա սրախօսութիւնները սպանիական բոլոր ժողովրդի սեփականութիւն դարձան: Նրա օտարոտի վարմունքը և հանճարաւոր հնարքները ընդհանուր խօսակցութեան առարկայ էին դառնում: Նարվաէսի մինիստրութեան ժամանակ, նա միանգամ պատերազմ յայտնեց բօրսային, սկսելով գները բարձրացնել, այն ժամանակ, երբ ամբողջ փողային աշխարհը գները ցածրացնել էր ուզում: Ամէնքը վնասվեցան, իսկ նա տասնաւոր միլիօններ աշխատեց: Այդ ժամանակ ֆինանսական աշխարհի և արիստօկրատիայի չատ անդամներ պարտական մնացին նրան ահագին գումարներ. ամբողջ Սպանիային սնանկութիւն էր սպառնում: Այն ժամանակ նա եկաւ բօրսա և «ընդհանուր ներումն» խօսքերով ոչնչացրեց բոլոր կապակցութիւնները: Նրա կապրիզները սահմաններ չունէին, որովհետև նա անսպառելի միջոցներ ունէր իր ամենաանմիտ ցանկութիւններին բաւականութիւն տալու համար: Մի անգամ, երեկոյեան թատրօնից դուրս գալով, նրա գլուխը մի միտք ծագեց, այն է թէ վատ չէր լինի դէպի փարիզ գնալ: Իսկոյն նա վարձեց երկաթուղու մի գնացք և փարիզ գնաց: Մէկ ուրիշ անգամ թատրօնում բոլոր տեղերը ծախված էին, այնպէս որ նա տեղ չը գտաւ: Այդ բանը կատաղեցրեց նրան և նա իսկոյն փարիզից բերել տուեց իրան համար օպէրայի մի խումբ օրկէստրի հետ միասին: Մի անգամ լուրեր տարածվեցին, թէ նա վերջնականապէս սնանկացել է: Այն ժամանակ նա մի դիմակահանդէս գնաց, հագնված a la դուքս Բօկինգէմ, այսինքն հագաւ մի կարճ չոր, որ զարդարված էր մարգարիտների և ադամանդների թելերով: Երբ որ ամէնքի ուչադրութիւնը նրա վրա կենտրօնացաւ, նա կտրեց թելերը. մարգարիտները և ադամանդները թափվեցան յատակի վրա, և նա թողեց այդ թանգագին քարերը հասարակութեանը:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԻՑ

ՊԵՐՄ, 17 մարտի: Ուրալեան լեռնային գործարանական երկաթուղին անցեալ փետրվարին եկամուտ ունեցաւ 340,000 րուբլի, անցեալ տարվայ փետրվարից 48,000 րուբլով աւելի:

ՉԻՍՏՕՊՕԼ, 17 մարտի: Եղանակը չատ տաք է: Այստեղ պատրաստված է 600,000 ջուալ հաց, գարնանը Ռիբինսկ և Նիկօլաեվ ուղարկելու համար:

ԻՆԳՈՒԼ, 17 մարտի: Բուգ գետի սառուցը շարժվեցաւ: Նաւագնացութիւնը սկսված է:

ՍԱՄԱՐԿԱՆԴ, 17 մարտի: Այստեղ հասաւ Բուխարայի էմիրի երրորդ որդին, որ ուղևորվում է թագադրութեանը ներկայ լինելու համար:

ՊԵՇՏ, 17 մարտի: Բարձրագոյն դատարանի և վերին պալատի նախագահ Մայլատ այսօր առաւօտը գտնված է խեղդված թոկի օղակով և ձեռքն ու ոտքը կապած: Ինչպէս երևում է, սպանութիւնը կատարված է կողոպտելու նպատակով: Սպանութեան մէջ կասկածված գուզար կալանաւորված է: Այդ սպանութիւնը մեծ յուզմունք պատճառեց:

ՆԻՒ-ԻՕՐԿ, 16 մարտի: Անգլիան աշխատում է ստանալ Միացեալ Նահանգների գործակցութիւնը անիշխանականների դէմ միջազգային պօլիցիա կազմակերպելու համար:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 17 մարտի: Մարտի 14-ին բացված Ս. Պետերբուրգի նահանգական զեմստվօի արտաքոյ կարգի ժողովը որոշեց. թագադրութեան ժամանակ կայսրին և կայսրուհուն շնորհաւորութիւն մատուցանելու համար ուղարկել Մօսկվա զեմստվօի վարչութեան նախագահին և երկու ասխտենտներին: Մայիսին ենթադրված նաւագնացութեան աշխարհահանդէսը և ժողովը յետաձգված են մինչև 1884 թուականը: Արած կարգադրութիւնները պահում են իրանց ոյժը: Ճիշդ չէ այն լուրը, իբր թէ ենթադրված է թոյլ տալ բէալական ուսումնարանների աշակերտներին մտնել համալսարանները:

ՄՕԳԻԼԷՕՎ, 17 մարտի: Դնեպր գետը մաքրվեցաւ սառուցից:

ԽԱՐԿՕՎ, 17 մարտի: Գետերը դուրս եկան ափերից:

ՌՕՍՏՕՎ, 17 մարտի: Դօն գետի սառուցը շարժվեցաւ: Նաւագնացութիւնը մարտի 20-ին կը սկսվի:

ԽԵՐՍՕՆ, 17 մարտի: Դնեստր գետը մաքրվեցաւ սառուցից:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

շուտով կը վերադառնայ...

—Այո, նա կը վերադառնայ, նա ինձ չի թողնի... կրկնեցի ես ուրախանալով:

Երիտասարդ բժիշկը, որ մինչև այժմ ոտքի վրա էր, նստեց իմ մահճակալի մօտ և կարեկցաբար նայում էր իմ վրա: Երբ նկատեց, որ ես փոքր ինչ հանգստացայ, հարցրեց.

—Ո՞վ է այն աղջիկը:

Ես պատմեցի, թէ նա որբ ցիգանուհի է, պատմեցի, թէ ինչպէս ընկած էր նա չարագործների ձեռքը, որոնք վճռել էին սպանել նրան, պատմեցի, թէ որպէս ինձ հանդիպեց նա անտառում, որպէս ազատեցի նրա կեանքը և այնուհետև կապվեցաւ ինձ հետ:

Երիտասարդ բժիշկը հետաքրքրութեամբ լսում էր: Ես նկատեցի նրա դէմքի վրա և ցաւակցութեան նշաններ: Մխիթարվեցայ, տեսնելով, որ աշխարհում կան մարդիկ, որոնց մէջ չեն մեռած ազնիւ զգացմունքները, որոնք կարող են խղճալ անբախտութեան վրա:

Բժիշկը, այդ մարմնաւոր խոստովանահայրը, միակ մարդն է, որ նայում է դատապարտեալի վրա, որպէս մարդու վրա: Նա միակ մարդն է, որի հետ կարելի է անկեղծ կերպով խօսել: Այդ պատճառով ես պատմեցի նրան բոլորը, ինչ որ ծանրացած էր իմ սրտի վրա, ինչ որ տանջում էր ինձ: Պատմեցի այն երազը, որ մի քանի րոպէ առաջ պատկերանում էր ինձ, և ներկայացնում էր իմ կեանքի ճիշտ նկարագիրը, իր բոլոր պայծառ և մռայլ գոյներով: Պատմեցի թէ որպէս անգիտակցաբար, փոքր առ փոքր չեղվելով ուղիղ ճանապարհից, անմեղութիւնից վերջապէս ընկայ անբարոյականութեան մէջ: Նա գլուխը խոնարհեցրած լսում էր: Յետոյ իմ խօսքը կտրեց, ասելով.

— Այդ բոլորը ես գիտեմ...

— Ո՞րտեղից գիտէք:

—Նայեցէք իմ վրա, ծանօթ է ձեզ իմ դէմքը:

—Կարծես մի տեղում տեսած լինեմ ձեզ:

—Քննիչի մօտ: Ես այն օրը ներկայ էի, երբ դատարանում ձեզանից հարցուփորձ էին անում: Դուք խոստովանվեցաք ձեր բոլոր յանցանքները: Դուք նկարագրեցիք ձեր կեանքի պատմութիւնը սկսեալ ձեր մանկութիւնից մինչև ձեր կալանաւորութեան րոպէն: Այդ պատմութիւնը սաստիկ հետաքրքրեց ինձ, որովհետև նրա մէջ գտնում էի այն բոլոր պատճառները, որոնք ստիպում են մարդուն հակառակ իր կամքի յանցաւոր լինել:

Բժշկի կարեկցութիւնը ոչ միայն չատ մխիթարական էր ինձ համար, այլ նա առիթ տուեց իմ վստահութեանը դէպի այդ ազնիւ երիտասարդը, ես հարցրի.

—Ուղիղն ասացէք, պարոն բժշկապետ, իրաւ, նա խոստացաւ, որ շուտով կը վերադառնայ:

—Ո՞վ:—Հա... դուք, երևի, դարձեալ այն աղջկայ մասին էք հարցնում, մտաբերեց նա ընդհատված խօսակցութիւնը Նէնէի մասին:

—Այո, այն աղջկայ մասին:

—Դուք ձեր երազների մէջ էք տեսել նրան, նա այստեղ չէ եղել:

Ես հասկացայ, որ դրգռված երևակայութիւնը խաբել էր ինձ: Նայեցայ չուրջս, կրկին նկարվեցան տխուր պատկերները իմ պատժական կեանքի և բանտային հիւանդանոցի մռայլոտ կամարները յիշեցրին ինձ իմ դրութիւնը...

—Ուրեմն ես բոլորովին զրկված եմ նրանից... էլ չեմ տեսնի նրան...

—Զրկված չէք լինի... յոյս ունեցէք, որ մի ժամանակ կը տեսնէք նրան... պատասխանեց երիտասարդը խորհրդաւոր ձայնով:

«Մի ժամանակ»... արդեօք երկա՞ր պիտի տևէր այդ ժամանակը, մտածեցի ես:

—Միանգամ նրան թոյլ տուին մտնելու բանտը, ինձ մօտ, ասեցի ես:

—Գիտեմ, այդ ես խնդրեցի բանտապետից, որ թոյլ տան:

Նէնէն ինձ ասել էր, որ մի ակնոցաւոր երիտասարդ միջնորդեց նրա համար և թոյլտւութիւն ստացաւ բանտը մտնելու: Ո՞վ կը մտածէր, որ այդ բարեսիրտ երիտասարդը լինէր նա:

Նրա բարեսրտութիւնը մի այնպիսի համակրութիւն ազդեց իմ մէջ, մինչ ես վստահացայ ասել նրան.

—Ես գիտեմ, պարոն բժշկապետ, որ յաւիտեան զրկված եմ նրանից: Բայց դուք այնքան բարի էք և ազնիւ, որ կը գթաք մի որբ, անտէր, անօգնական աղջկայ վրա, որը այս աշխարհում ոչ մի խնամատար չունի: Ամեն տեղ հալածում են նրան, ամեն մարդ խելագար է համարում նրան, և ոչ ոք չէ խղճում անբախտին...

—Նա խելագար չէ, ընդմիջեց բժիշկը:

—Աղաչում եմ, խղճացէք նրա վրա, ընդունեցէք ձեր պաշտպանութեան ներքոյ, նա չատ լաւ աղջիկ է:

—Ես առանց ձեր խնդրելու ես այդ պիտի անեմ, պատասխանեց երիտասարդը և վերկացաւ:

Ես պատրաստվում էի բռնել նրա ձեռքը, յայտնել իմ անչափ, անսահման չնորհակալութիւնը, բայց նա ուչադրութիւն չը դարձրեց և չտապով հեռացաւ:

(Կը շարունակվի)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻՑ ՀԵՌԱՆԱԼՈՒ պատճառով էժան ծախվում են 5 կտոր գետին, Նաբերեժնայա փողոցի վրա նոր կամուրջի մօտ: Տեղեկանալ **ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԻՋ**: ՆՈՅՆ պատճառներով ծախվում են կիսագնով. ՀԱԳՈՒՍՏ, տրիկօ, բրդէ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐ և այլն: Նոյն տեղ կայ մեծ քանակութեամբ երկաթէ ԳՐԻՉՆԵՐ, երկաթէ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ, ԹԷՅ 1-ն հունձի, չը թրջվող վերարկուներ, ԹԱՄԲԵՐ կանանց և տղամարդկերանց, ՍԱՊՕՆ և այլն 25% աւելի էժան քան թէ ուրիշ տեղ: Գլիցերինի սապօն ֆունտը 40 կ.: Հնդկական բրինձ 8 կ. ֆունտը:

4—8

ВЪ РЕДАКЦІИ ГАЗЕТЫ „МШАКЪ"
ПРОДАЕТСЯ БРОШЮРА
НА РУССКОМЪ ЯЗЫКѢ
„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНІЕ ТУРЕЦКИХЪ АРМЯНЪ."
Цѣна 25 копѣекъ.
Соч. Григорія Арцруни.

РАՖՖԻ

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ւ

ԽԱԶԱԳՈՂԻ

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ և ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍԸ

գինն է 1 ր. 20 կ.

Վաճառվում է

„Մշակի" խմբագրատանը,— „Կենտրոնական գրավաճառանոցում"— Կովկասեան գրավաճառանոցում"—պ. Շահվերդեանի պաւիլիօնում,—պ. պ. Շահինեանցի և Տէր-Յովսէփեանցի ծխախոտի մագազիններում:

Օտարաքաղաքացիք կարող են դիմել այս հասցէով.
Въ ТИФЛИСЪ. Редакція „МШАКЪ"
Меликъ-Акопіану.

Ե Ր Կ Ա Թ Է

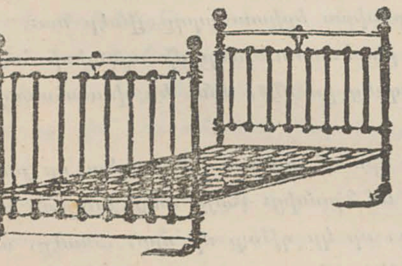

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ

Մի հոգու համար 8 րուբլուց, երկու հոգու համար 14 ր., մահիճներ ծովային խոտով լցված 6—9 ր. **ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԻՋ**: Նոյն տեղը մեծ քանակութեամբ ԱՄԱՆՆԵՐ, դանակներ պատառաքաղներով, երկաթէ ԳՐԻՉՆԵՐ, կողպէքներ, թիեր, տղամարդկերանց և կանանց ԹԱՄԲԵՐ, մատուցարաններ, ԿԼԷՕՆԿԱ, րէվօլվերներ, ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ, ալբօմներ, կօնֆեկտներ, ԹԷՅ 1-ին հունձի և այլն 25% աւելի լաւ և էժան քան թէ ուրիշ տեղ:

46—100

ՄԻ ԳԵՐՄԱՆՈՒՀԻ ՏԻԿԻՆ որ այժմ Թիֆլիսումն է ապրում, կը ցանկանար ուղեկցել մի ընտանիքի դէպի արտասահման: Համաձայն է նոյնպէս մի հիւանդին ուղեկցել: Տիկինը խօսում է ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ և ՌՈՒՍԵՐԷՆ լեզուներով:

ДАМА нѣмка, пріѣхавшая изъ за границы и проживающая теперь въ Тифлисѣ, желала-бы сопровождать семейство или больнаго отъѣзжающихъ заграницу. Говоритъ по французски, по нѣмецки и по-русски.

Адресъ въ редакціи газ. „Мшакъ"
Հասցէ. „Մշակի" խմբագրատանը:

ԳԼՕԲՈՒՍԻ ԳՐԻՉՆԵՐ

Որոնցով կարելի է գրել ամենակոպիտ թղթի վրա:

Միակ գործակալութիւն ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹ: Նոյն տեղը կան ամեն տեսակ ձեռագրերի համար մեծ քանակութեամբ ԳՐԻՉՆԵՐ ամեն ձևի 25% էժան քան թէ ուրիշ տեղ: Կան նոյնպէս ԹԱՆԱՔ, թուղթ, տետրակներ, զմուռ, ՄԱՏԻՏՆԵՐ, քարեգրիչներ, պենալ, ԳՐՉԱԿՈԹ, քսակներ, ծխախոտի ամաններ, ՄԿՐԱՏՆԵՐ, ածելիք, սրոցներ, խալիչաներ, ԲԱԶԿԱԹՈՌ-ՄԱՀՃԱԿԱԼ, վերարկու կախելու համար իրեր, ԳՈՏԻՆԵՐ, փզգոտիներ, ՄԱՏՈՒՑԱՐԱՆՆԵՐ, բրիտանական մետալից իրեր, ԼԱՊՏԵՐՆԵՐ, գդալներ, ԲԱԺԱԿՆԵՐ, ջրամաններ, երես լուանալու ամաններ, ֆիլտրա, կրան, շվոցներ, այգու մկրատներ, շորի շչէօտկա, գլխի, երկաթէ թելերից, ձիու համար: Մակենտօշներ: Բժշկական թուղթ փատերկլօզետի համար և այլն և այլն:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹ:

6—100

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԷՋ. ԹԷՅԻ ԳՆԵՐԻ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՓՈՔՐԱՑՈՒՄՆ

(MAISON DE CONFIANCE) ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԳԱԼԵՐԷԱ № № 156, 157, 158, 159 և 160.

Համեմատեցէք թէյ

1 ր. 10 կ.	թէյլ հետ ամեն տեղ	1 ր.	30 կ.
1 „ 20 „	. . . .	1 „	60 „
1 „ 40 „	. . . .	1 „	90 „
1 „ 60 „	. . . .	2 „	20 „
1 „ 80 „	. . . .	2 „	50 „
ամենալաւը 2 ր.	. . . . .	3 „	——

Մի և նոյն տեղը գործակալութիւն վաճառման շօկօլադի և կակաօ-ֆրայ էսսենցիայի, Պալմերի բիսկվիտների, Բալլի կօնֆեկտների, Շեֆելդի դանակների, Տուրների գրիչների, Դաուի հրացանների, Վեկլիի րէվօլվերների, Բարնսբիի թամբերի, Մեկինի ամաններ, Կօլմանի կրախմալ և մանանեխ, Շվարցի ալբօմներ և այլն և այլն:

80—100

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ-ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐԱՆՈՑՈՒՄ հոգաբարձական խորհրդարանի մէջ, մարտ ամսոյ 23-ին, երեկոյեան 8 ժամին, կը լինի աճուրդ (առանց կրկնաճրդի) կապալով տալու Թէլէթի սուրբ Գէւորգայ ուխտատեղւոյ զաւթումը գտնուած մի կրպակ իրա մի սենեակով: Պայմանաթուղթը կարելի է կարդալ հոգաբարձութեան դիւանատան մէջ ամեն օր, բացի կիւրակից և տօներից, առաւօտեան 10-ից 12 ժամը:

3—3

ՄԵԾ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ ԿԱՆԱՆՑ

ՆԵՐԿԱՅ 1883 Թ. ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՍԵԶՕՆԻ ՀԱՄԱՐ

ՍՏԱՑՎԱԾ ԵՆ ՎԵՐՋԻՆ ՁԵՒԵՐԻ ՏՂԱՄԱՐԴԿԵՐԱՆՑ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԻ

ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Եւ ուրիշ ՆՈՐԱՁԵՒ ապրանքներ: Մեծ քանակութեամբ կանանց և երեխաների գլխարկներ ԶԱՐԴԱՐԱՆՔՈՎ և առանց զարդարանքի

Գ Ո Ւ Լ Ա Ս Պ Օ Վ Ի

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ նորաձև ապրանքների պահեստի մէջ, Դվօրցօվայա փողոց, տ. Սարաջեվի և Ծովիանովի, բացի մէջ Գիրգիդօվի փարշաւեան ոտնամանների խանութի կից:

Տղամարդկերանց, կանանց և մանուկների հովանիներ, տղամարդկերանց և կանանց սպիտակեղէն, ձեռնոցներ, վէերներ, օձիքներ և թաշկինակներ, պարֆիւմրի (անուշահոտ ջրեր, պուդրա, սապօն) կրուժևա և նորաձև ուրիշ ապրանքներ, ժերսէի կօրսետներ, հարսանիքի զարդեր, կրեպլիս, կանանց գուլբաներ, գուլպաներ, պորտպատներ, քօղեր, քսակներ և ուրիշ նորաձև ապրանքներ:

ԿԱՆԱՆՑ յարդէ գլխարկներ առանց զարդերի	— 50 կ. և բարձր
— — — — — զարդերով	4 ր. և — — —
ՏՂԱՄԱՐԴԿԵՐԱՆՑ կօստօրի գլխարկներ	2 ր. 50 կ. — —
— — — յարդէ	1 ր. 50 կ. — —
— — — պանամա	5 ր. — — —
— — — ցիլինդր մետաքսէ	4 ր. — — —
Ծալվող ցիլինդր (Շապօ-կլակ)	3 ր. 40 կ. — —
Գլխարկներ տրիկօից, մահուդից, պարուսինայից, մետաքսէ և չեչունչա	1 ր. 50 կ. — —
ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԻ յարդէ գլխարկներ աղջիկների համար առանց զարդի	— 50 կ. — —
զարդով	2 ր. — — — —
— — — — — տղայ մանուկների	— 50 կ. — —
ՔԱՀԱՆԱՆԵՐԻ համար գլխարկներ կաստօրից, մետաքսից և յարդից	2 ր. 50 կ. — —

Ամեն տեսակ զարդեր կանանց գլխարկների համար, ծաղիկներ, ժապաւէններ, ստրաուսի փետուրներ բոլոր գոյների, թաւիշ, քօղեր, սանկլիարուս ֆունտերով և այլն: Գիմնազիստների համազգեստի գլխարկներ 80 կ. և աւելի բարձր:

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԾԱՂԻԿՆԵՐ ընդունվում են պատուէրներ կանանց գլխարկների, փունջերի և պսակների թարմ և արհեստական ծաղիկներից: Փոփոխում են կանանց գլխարկների և փետուրների ձևերը: Մեծ քանակութեամբ կանանց, տղամարդկերանց և մանուկների հովանիներ: Համազգեստի ձեռնոցներ 1 ր. 50 կ. և բարձր: Տղամարդկերանց շապիկներ 1 ր. 50 կ. և բարձր:

ՕՏԱՐԱՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ պատուէրները ՃՇՏՈՒԹԵԱՄԲ են կատարվում:

ԻՄ ԽԱՆՈՒԹԻ ԲՈԼՈՐ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ ՈՒՐԻՇՆԵՐԻՑ ԱՒԵԼԻ ԷԺԱՆ ԵՆ ԾԱԽՎՈՒՄ:

Առևտուրը քանակութեամբ և մանրավաճառ: Պահեստը բաց է ամեն օր առաւօտեան 8 ժամից մինչև երեկոյեան 10 ժամը:

Մ. ԳՈՒԼԱՍՊՕՎ.

ՏՂԱՄԱՐԴԿԵՐԱՆՑ ԵՒ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԻ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐԻ

Ծախվում է մէկ հատ ՄԵՔԵՆԱՑ զանազան տեսակ, հատիկներ մաքրելու համար բրինձ, պէս, ցորեան եգիպտացորեան, գարի, և այլն. ամենանոր և առաջին սիստեմայից է. նման ԿՈՎԿԱՍՈՒՄ ՉԷ ՏԵՍՆՎԱԾ: Գնի և օրինակի համար կարելի էր դիմել պ. ԳՕԼԴԼԻՍՏԻ ընկ. գրասենեակը Արծրունու գալլէրէում:

2—4 (2)

ԳԱԼԷՐԷԱ **ԱՐԾՐՈՒՆԻ**, ԴՎՕՐՑՕՎԱՅԱ ՓՈՂՈՑ
ՊԱՀԵՍՏ **ԵՒՐՕՊԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ** № 144.

СКЛАДЪ ЕВРОПЕЙСКИХЪ ТОВАРОВЪ
№ 144, ГАЛЛЕРЕЯ АРЦРУНИ

Ծախվում են. մեծ քանակութեամբ և խիստ էժան, վիէննայի ԹՕՆԷԹ ֆաբրիկայի ՄԷԲԷԼԻ ամեն տեսակ, նոյնպէս ՈՍԿԵԶՕԾ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ հայելիների համար և ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ, լուսանկարների համար ԱԼԲՈՒՄԻ թուղթ, բէլգիայի ԱՊԱԿԻՆԵՐ պատուհանների համար, ամեն տեսակի, նոյնպէս ՄԱՐՄԱՐԻՕՆ քար, ԹՈՒՋԵԱՅ ԱՄԱՆՆԵՐ էմալով, ՆԻԹՐԱԹ ԴԱՐԺԱՆ, ՈՍԿԻ և ուրիշ շատ ապրանքներ:

Փ Ա Ր Ի Զ Ի   Ա Պ Ր Ա Ն Ք

Պատիւ ունիմ յայտնելու յարգելի հասարակութեան որ նորերումս ստացայ ՓԱՐԻԶԻՑ ամենայն տեսակ, ամենաընտիր ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՄԱՀՈՒԴՆԵՐ և ՏՐԻԿՕՆԵՐ:
Պատուէրները վերցվում են չափաւոր գնով և կատարվում են ՓԱՐԻԶԻ ՎԵՐՋԻՆ ՄՕԴԱՅՈՎ ամենաճիշտ կերպով: Խանութս գտնվում է Սօլօլակ, Գանովսկայեա փողոց, տուն Շահնազարովի:

ԴԵՐՁԱԿ Ա. ՏԷՐ-ՅԱԿՕԲՕՎ.
2—5